

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminică
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se îna-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Impotriva presei române.

(*) Joi a ieșit din temniță un redactor al »Gazetei Transilvaniei«.

Vineri ni s'a făcut cunoscut că un redactor al »Tribunei« e pus sub acuză pentru un articol (pe care nu l-a scris el și a dat pe autor!). În același timp alt redactor al nostru are deja o condamnare de 6 luni temniță și încă alte două procese, iar alți doi fiecare câte trei procese în curgere.

Sâmbătă un redactor al »Luptei« fu osândit la 1½ an temniță, 1500 coroane amendă (din cauția ziarului) și deținut îndată, ceace nu s'a mai întâmplat până acum!

Duminică cetirăm în »Țara Noastră« știrea că Tabla din Cluj a ridicat la 250 coroane amenda de 100 cor., cât îi dase tribunalul din Sibiu pentru un articol publicat pe când numita revistă era — literară! Iar zilele acestea se va debate un nou proces al revistei sibiene la tribunalul de acolo.

Azi Luni se debate în Cluj procesul intentat contra »Libertății« din Orăștie, pentru nu mai puțin decât 4 articole! Asupra osândeii nu se mai îndoiește nimeni...

Ce-o fi mâne și poimâne și așa mai departe luna întregă și luni dearândul, vom vedea. Ce a fost până acum, știm!

Prigonire înversunată. Cum n'a mai fost. Procurorii și-au pus gând să ne nimecească.

Și se vorbea, mai săptămânile trecute că

Wekerle și unii dintre deputații noștri au tratat asupra — păcii, și drept urmare se vor sistă procesele. Ba s'a găsit un român care să pledeze pentru înfrățirea maghiaroromână, iar »Telegraful Român« (al cărui redactor pleacă încurând la temnița din Seghedin, pe 10 luni) mai bate ș'acum apa în piuă, cași când niciodată n'ar fi fost timpul mai potrivit pentru — înfrățire.

E de regretat dacă tot se mai află români găgăuți cari să nu înțeleagă situația. Coaliția, care în sus s'a dat absolut bătută, votând ceace n'a îndrăznit să voteze nici un guvern până acum, vrea să se recompenseze pe spinarea noastră! Infundă în temniță pe toți — »agitatorii«, ca astfel să și mai poată conserva ceva din popularitatea veche.

Și putem fi pregătiți ca asta să țină câtă vreme durează și domnia kossuthistă. Altă carte n'are actualul guvern, ci el numai prin procurori se mai poate mândri în fața »nației«.

Fără îndoială, privind lucrurile din punct de vedere politic, asta e o dovadă de slăbiciunea guvernului.

Ce fel de guvern național este guvernul care și teme »nația« până și de cel mai blajin — »agitator«?

Ce deosebire este între procedeele d'acum al procurorilor și cel de pe vremea când ei erau dirigați de imaculatul — Polónyi?

Și ce să zicem de actualii guvernanți, considerați de unguri drept cei mai celebri bărbați de stat, când vedem că merg tot

pe calea lui — Bánffy, vrând să rezolve o chestie de stat, cum e chestia naționalităților, cu ajutorul — procurorilor?

Despre justiție nu zicem nimic. Legea o pune la adăpostul criticii și atacurilor. Sentențele, ori cum ar fi ele, se aduc în numele M. Sale și conform legii.

Avem însă de zis ceva la adresa direcției politice în virtutea căreia se dă atâta de lucru curților cu jurați.

Și anume: să amintim un epizod din istoria redeșteptării neamului unguresc.

La 1836 dieta își ținea ședințele în Presburg. »Iuratușii«, însuflețiți de un Wesselényi și Kossuth, fuseseră cuprinși d'un spirit liberal, democratic. Își făcuseră o societate de lectură, în sinul căreia, se înțelege, vorbeau și politică, condamnând reacțiunea și pretinzând drepturi poporului! Guvernul din Viena aflând despre aceasta prin poliția secretă în fruntea căreia era Sedlitzky, pune la cale un proces împotriva tinerilor maghiari, acuzându-i de răsvrătire, simplu pe mărturisirea unui rutean, cu numele Lapsánszky, student în drept și el, care intrase în societatea juratușilor anume pentru a-i spiona. Lovassy László, sufletul mișcării tinerimei, osândit astfel la 10 ani temniță, după ce fusese ținut în prevenție aproape un an de zile. Tovarășii săi ajung și ei în temniță, pe câte un an doi.

Ajunsu și-a însă prin asta Metternich scopul? Putut-a el să înăbușe mișcarea națională maghiară? Dimpotrivă: a produs în toate comitatele ungurești o agitațiune

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Români marcanți în istoria nouă a sârbilor.

De Teodor Filipescu.

(Urmare și fine).

Bătrânul Miloș a fost un mare adorator a genului feminin și mai mulți bărbați renitenți, cari nu s'au plecat poftei principelui au ajuns fără judecatorie a fi spânzurați pe pomul dinaintea conacului din Craguevaț (cf. F. Kanitz, op. cit. I p. 298). Bătrânul Miloș a cunoscut și prețuit cu mult mai înainte însușirile naturale și bune ale poporului român, cu care făcuse cunoștință prin raporturile sale, decât occidentul. Când s'a terminat lupta de deliberare a căutat să așeze coloniști români din stârnga Dunării în districtele sârbești rămase pustie. (F. Kanitz, op. cit. I p. 256).

Principele Miloș ordonă să se clădească cazarme prin ziduri români macedoneni, iar locul pentru aceste clădiri îl desemnă personal cu sabia în pământ. (F. Kanitz, op. cit. I p. 66 și 87).

Românii ocupau cele mai bune posturi, secretarul principelui a fost George Popovici numit Celeș, care a venit în 1815 din Zagor (Epir) în Serbia. Șta sârbește, turcește, albaneza și grecește, a fost și trimisul principelui la Constantinopole și purta toate lucrările principelui cu turcii. George Popovici a fost foarte glumeț, zimbând odată la pistoalele spahiei de odinioară din Maglici (cetățue mică lângă Ibar) a Arnău-ceanului Beșanici, acesta l-a omorât pe loc la 1

August 1825 în conacul lui Miloș. Principele Miloș l-a îngropat lângă vechea biserică (acuma e catedrala acolo) în Belgrad, și l-a pus o peatră cu inscripția, care ne arată datele de sus. Când s'a dărmat biserică veche, corpul lui George Celeș fu transportat și îngropat lângă biserică din Topcider (I. Vujic, op. cit. I p. 24).

În conacul din Iagodina locuia românul macedonean Dimitrie Georgievici, cnezul nahililor dela Iagodina, care a fost în fruntea unei deputațiuni la Constantinopole, întâiu în serviciu la Milan pe urmă la Miloș, prețuit mult de gospodarul Serbiei. A murit în 1837 în Iagodina. (I. Vujic, op. cit. I, p. 128).

Lazar Pance român macedonean din Constanța a lăsat averea sa cu destinație să se clădească o biserică. Principele Miloș a împlinit ultima dorință acestui român lăsând să se clădească biserică la Paliluba (în Belgrad) cu hramul sf. Marcu din averea testată. Lângă această biserică se ține în fiecare an în ziua sf. Marcu o petrecere mare populară. Pe zidul în partea nordică a bisericii cetim pe o tablă pusă în amintirea acestui fondator datele amintite. În această biserică zace principele sârbesc Milan Obrenovici și fratele său Mihael, despre care va fi vorba, și ultimul Obrenovici, regele Alexandru și regina Draga.

Principele Miloș a trebuit să părăsească tronul Serbiei, ca să facă loc lui Alexandru Karageorgievici, fiul lui Karageorge, care a domnit dela 1842—1858.

În anul 1858 fu principele Alexandru Karageorgievici alungat, iar în 1859 vine Miloș din nou în Serbia. Principele Alexandru Karageorge-

vici e îngropat în cimitirul St. Marc în Viena, el e tata actualului rege sârbesc Petru.

Românul macedonean din Veles, Andreiu Damianov a clădit în 1855 biserică sf. George în Smederevo cu cinci cupole frumoase în stil bizantin (F. Kanitz, op. cit. I. p. 140, compară și opul F. Kanitz, Serbien, Lipsca 1868 p. 328.)

Cel mai mare și mai luminat domnitor al sârbilor a fost principele Mihael, care a scăpat Serbia de turci. Principele Mihael a fost însurat cu Iulia contesa Huniadi. Neavând însă principesa copil dela 1862 a trăit despărțită de Mihael în Viena. Principele Mihael a fost amoretat în Catarina Constantinovici fiica mătușei sale Anca Constantinovici și a fost decis să o ia de nevastă divorțând de principesa Iulia.

În 11 Iunie 1868 plimbându-se în parcul din Topcider cu mătușa sa Ana Constantinovici, cu verișoara sa Catarina Constantinovici și cu adjutantul său a fost împușcat împreună cu mătușa sa, iar Catarina fu greu rănită. Frumoasa Cata Constantinovici a fost româncă. (cf. E. de Laveleye, Die Balkanländer, I. p. 340.) Autorul crimel dela Topcider a fost exprincipelul Alexandru Karageorgievici. Cata Constantinovici în vârstă de 18 ani fu iute măritată după bătrânul Milivoj Blaznavac (fiul natural al lui Miloș?) fostul ministru de războiu, un bărbat ambițios și lacom pe bani, care deveni după omorul dela Topcider regentul Serbiei până se făcu principele Milan majorean. La căsătoria aceasta circula diferite versiuni.

Milan care s'a suț pe tronul Serbiei, crescut întâiu în palatul domnitorului Munteniei, pe urmă în Paris, fu proclamat de rege al Serbiei. El a

numai pomenită. Aflându-se că Lovassy a fost dus în temnița dela Spielberg (Moravia), congregațiunile au protestat într'un chip numai pomenit.

Iată ce scrie în privința asta Eduard Wertheimer în »Budapesti Szemle«, organul academicianilor maghiari (numărul 374, pag. 253):

»După spusele martorilor oculari, în Pesta n'a mai fost astfel de adunare comitatensă. Toți oratorii opozanți cari au ajuns la cuvânt au atacat în chipul cel mai vehement pe procuror, *tabla regească și tabla septemvirilor*. Pe directorul cauzelor regești — astfel de declarațiuni s'au făcut — ar trebui osândit la poena talionis, adică zece ani temniță. *Despre juzii dela curia regească au zis că sunt mituiți*. Iar Kubinyi a exclamat: »Vai de țara, ai cărei judecători se înjosesc să joace rolul de instrumente oarbe« (»Jaj annak az országnak, melynek birái a vakeszköz szerepére sülyednek«). Acelaș Kubinyi a strigat: »Acum nici nu faptele se mai pedepsesc, ci *cugetele* se pedepsesc cu pedepse mai crude decât moartea...«

Și s'au pornit deputațiuni la Viena, să roage pe rege a grația pe tinerii osândiți. Dar Metternich nu s'a lăsat influențat, ci a urmat pe calea apucată, întemnițând pe Kossuth, Wesselényi și așa mai departe, până i-a muiat așa de tare pe unguri, încât s'a ajuns la — revoluție...

Românii nu vor face revoluție.

Cum legile firei sunt aceleași pentru toate neamurile, e sigur însă că tot ce fac împotriva noastră oligarhii dela cârmă, naște — reacție, așa că după fiecare act al procurorilor, sufletele se îndârjesc. Lovassy, dacă nu ajungea la Spielberg, poate că rămânea necunoscut în istoria țării. Așa, reacționarismul lui Metternich a făcut din el erou al neamului, martir cu aureolă veșnică.

Ne cred ministrii coaliției pe noi românii

oameni mai cu puțină dragoste față de cei prigoniți?

Și adevărurile spuse la 1837 de Kubinyi în congregația comitatului Pestei să se potrivească oare numai când e vorba de prigoniți pe cari le îndură ungerii?

Ministrii de justiție și procurorii lor n'ar strică să citească mai des martiriul suferit de unguri.

Ne-ar mai cruța poate astfel, și nu ar căuta să i întrecă pe reacționarii vremurilor feudale...

Cine-i măgarul? Reproducem spiritualele reflexiuni ale ziarului tiszaișt »Az Ujság« din loc de frunte (Rovás) dela 8 Februarie c.:

»Cine e măgarul? Aceasta eră astăzi întrebarea! În înțelesul întreruperii de ieri al lui Ugron Gábor, Aerenihal a crezut că el e măgarul. Despre dânsul a fost vorbă; cine altul ar putea să fie. Și l-a imputernicit pe Wekerle ca, dacă în adevăr el ar fi să fie măgarul, să-i facă rost de satisfacție. Dar fiindcă nu-i vorba nici de vre-o ofenză adusă dreptului public, nici maghiară, ci de ofenză ministerială-externă, Wekerle a întreat pe dată și imediat pe Ugron, la ședința delegațională, că cine e măgarul? — Și Ugron, eroul Ugron, cazacul, bărbătește și deschis vorbitorul Ugron, a declarat-o, cu pocăință, — că nu ministrul de externe este măgarul. Cu aceasta e mulțumit Wekerle dar e satisfăcut și Aerenihal și așa se vede, că e mulțumit și Ugron, care a reușit să-și repare așa de frumos nota de conduită. Dar despre un măgar oarecare totuși a fost vorba, aceasta o dovedește, indiscutabil, chemarea la ordine a președintelui. Și a fost vorba de un măgar de elită, căci altfel Wekerle se mulțumea cu chemarea la ordine a președintelui. Și Ugron a declarat că nu s'a îndreptat contra ministrului de externe bombănirea sa, dar nici n'a spus, cui a fost destinată. Întrebarea e deschisă, întrebarea e interesantă, și tot n'o fiirtează nimeni și așa se vede că nimeni nu-i curios. Ugron a spus-o Ugron a lins-o, și asta-i o formalitate, cași toate ale coaliției«.

Un bobârnac. Dr. Milan Amrus, primarul orașului Zagreb, n'a vrut să iasă la gară întru întâmpinarea noului ban. Mai bine și-a dat demisia din demnitatea ce ocupa. Sâmbătă s'a făcut deci alegere de primar în capitala croaților.

Cu majoritate impunătoare a fost ales tot dr. Amrus.

Și totuși, »Budapesti Hirlap« (dela 9 c.) nu vrea să înțeleagă bobârnacul ci scrie că »asta nu se poate considera manifestație contra guvernului«.

Dar ce?

Din delegațiuni.

Sâmbătă delegațiunea ungară a discutat proiectul de budget al ministrului de externe. A prezidiat contele Zichy Tivadar.

Iată un raport despre ședința asta.

Szemere Miklos are simpatie îndeosebi pentru politica față de Italia a ministrului de externe. Cât despre politica din Balcani, zice că lucrul de căpetenie e să fie relațiunile bune cu Turcia și Bulgaria, »stăpânii Balcanilor«. Cu România ar dori relațiuni mai amicabile. Zice: »Să aruncă bănuieii, cu temelii ori fără temelii, asta-i indiferent, dar vorba e că afacerile naționale, care-s afaceri interne de ale noastre, se amestecă mereu în discuțiunile de politică externă«.

Apoi: »Acum nu chestia naționalității este, întâia în lume; *limba maternă și libertatea conștiinței au fost recunoscute pretutindeni*, numai Bülow mai lupă cu spiritele« (dar guvernul coaliției? Red. »Tribunei«), ci chestia cea mai actuală este socialismul internațional«.

Termină spunând că în lupta contra acestei primejdii Ungaria și România au interese comune.

Okolicsányi László dă pe altă coardă: vorbește contra României, care spriginește moralicește, ba poate și materialicește pe »agitorii« de aici. Arată o hartă în care România e făcută până la Tisa. (E harta *etnografică* a lui Laurian). Cere a se pune capăt acestui — irentism!

Contele Benyovszky Sándor cere paritate în afaceri de politică externă. Reclamă bunăvoință pentru — Serbia, pentru a se putea încheia convenția comercială.

Croatul Babics Liuba vorbește croătește. Ar dori ca Aerenihal să intervină la Berlin în favorul polonilor. Nu votează bugetul.

Ugron Gábor spune că până acum a fost contra triplei alianțe. Incepe însă a se împrieteni nițel cu ea. (O să fie chiar încântat cu vremea, numai să-i mai dea și lui câte ceva!) Vorbește de rolul mare al Ungariei, care trebuie să țină

fost însurat cu Natalia fiica colonelului rus Cheșco un boier basarabean, a cărui nevastă a fost principesa Sturdza. Osemintele acestui prim rege a sârbilor, zac în mănăstirea Cruședol (în Sirmie). Fiul regelui Milan e regele Alexandru.

În cimitirul de lângă biserica amintită Palilula în Belgrad se află mormântul lui Dimitrie Ceamlș Karataso, cu o peatră pe care stă scris: »Neînsăpământatului tribun al poporului în lupta de eliberare a țării, născut în Niegus în Macedonia 1798, † în Belgrad 1861. Acest monument e pus de principele Michael. (F. Kanitz, op. cit., I. p. 72).

În anul 1875 s'a resculat rala din șesul dela Lim și Tara sub conducerea voevoșilor, între care era și arhimandritul Nicifor Ducici de origine român din Herțegovina. Acesta s'a distins în luptele dela Priboi și Nova Varoș. Ducici a agitat cu cetele sale și în 1876 oastea regulată sârbească, pe care o comanda generalul Zach, și care oaste înainte spre Liența contra Turcilor lui Mehemed Ali pașa din Rascia. Aici în munții Iavor fiind sârbii, durere ajutați de ofițeri și generali ruși au pierdut pozițiunile lor de mai nainte.

Millonarul Mișa, a cărui nevastă n'a vrut să schimbe locul veche modestă cu palatul nou zidit în 1883 în stil venețian-mauric, palatul îl cinsă bărbatul ei statului pentru scopuri culturale. Acum e în acest palat, care a costat 100 mii de galbeni, universitatea și muzeul național-

sârbesc. Mișa a fost comerciant de sare și a adunat averea sa de milioane prin comerț.

Fostul ministru președinte, pe când guvernă regele Milan, Dr. Vladan Georgevici, e de origine macedo-română, cel mai bogăți oameni în Serbia sunt acum frații Georgevici (ei au o avere de vre o 5-6 milioane de franci).

După 35 de ani dela omorul din Topcider, în 11 Iunie 1903 fii omorîți regele Alexandru Obrenovici și regina Draga, frații reginei, adjutantul Tințar Marcovici și alți bărbați cari susțineau regimul Obrenoviciilor. După acel măcel apărî în ziarul »Trgovacki Glasnik« un prim articol în care se trudeau sârbii să șteargă rușinea, în care totodată stătează că nu e pagubă pentru Alexandru, căci eră pe jumătate de sânge valah. Pe autorii acelu măcel îi cunoaștem din rapoartele ziarelor. Pe tronul regesc sârbesc a ajuns Petru Karageorgevici, care domnește acum sub nume de Petru I, a cărui ministru de finanțe e Dr. Lazar Pacin, român macedonean.

Ex-ministru de culte, philologul și istoricul cel mai bun sârbesc Stojan Novakovici e de origine albaneză din trunchiul Clementii. Părinții lui au trecut din Hrtkovțe (Sirmia), din colonia albaneză, la Șrabaț unde s'a serbizat. Lângă Hrtkovțe e și satul albanez Nikințe.

Datele din istoria nouă a sârbilor arată, că nu totdeauna patriotismul a determinat purtarea voevoșilor în războaiele pentru eliberare, ci că se a-

flau bărbați de o energie rară, dar și de patimi nelinfrânate (F. Kanitz, op. cit. I. p. 410).

Din aceste câteva spicuri am putut constata însemnătatea elementului românesc în istoria nouă a sârbilor. Însușirile poporului român le găsim la poporul din Sârbia pretutindenea, și ne putem cu drept întreba dacă la serbieni mai există ceva slav. Așa d. e. în satul Desici (lângă rurile cetății lui Trajan-Trojanovgrad) sub munții Cer a existat obiceiul serbării crălasei (kraljice) în Dumineca Rusaliilor ca și la românii din Brașov, dar acest obicei, s'a abandonat de vr-o 50 ani încoace, cu alte obiceiuri, pentru că serbarea această poetică de primăvară o interzisera preoții sârbești. (F. Kanitz, op. cit. I. p. 368). Obiceiul crălă și acum răspândit la românii din Sârbia (Srpski knjiz. Glasnik, 1906 p. 129).

Cu prilejul vizitei principelui munteneagru Nikita la Belgrad, acesta și a exprimat (în 28 Iunie 1896) la petrecerea populară aranjată în parcul dela Topcider, că din toate l-au plăcut mai bine jocul (dansul) »Zaplet«, care e însă jocul românesc »Pe picior«. (cf. F. Kanitz, op. cit. I. p. 117).

Sârbii sunt mari asupritori ai românilor fără să mai vorbim de ingrătitudinea lor, pe care se pare c'au primit-o dela greci. Trebuie cetit lucrarea tânărului profesor dr. Tik. Gjorgievici »Kroz nase Rumune« în »Srpski knjizevni Glasnik«, Belgrad 1906, XVI p. 384, 526, 619, 693 și 772 ca să ne convingem cum acest învățător, fiu de popă sârbesc din Brestovaț, (sat românesc în Sârbia) de-

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

cumpăna între cele două curente mari (german și slav). Ar dori ca monarhia să facă trenuri prin Asia-mică (printre săcui nu vrea vre un — *skinal?*) Votează bugetul.

Contele Majláth e mulțumit că Aerenthal a făgăduit măsuri în favorul emigranților, contele Zichy János e mulțumit de planurile politice comerciale a ministrului de externe, Sághy Gyula e mulțumit și el, chiar apără pe ministrul de război.

Scurt: mulțumire generală pe toată linia, așa că leli pot fi priviți complet — îmblânziți. Deci bugetul se va vota.

Din România.

Interpelare. Dl profesor universitar și senator C. G. Dissescu a interpellat în Senat Mercuri pe dl ministru Haret asupra activității extra-scolare a învățătorilor. Se înțelege, s'a atins îndeosebi atitudinea învățătorilor în răscoala din anul trecut. În răspunsul ce a dat Joul, dl ministru Haret citează mai multe cazuri cari ilustrează, că în special arendașii se plâneau împotriva învățătorilor »instigatorii« cari formau obștii sătești pentru luarea în arendă a moșiilor deținute de acești arendași.

Asupra cauzelor cari au determinat răscoalele, dl Dissescu a spus că faptul că liberalii guvernază mai totdeauna și din opoziție, a fost una din cauzele pricinuitoare. Să nu se uite că conservatorii au fost totdeauna acela cari, în opoziție, au căutat să facă presiuni asupra guvernului.

Printre altele, dsa a spus că mentalitatea politică anarhică a liberalilor ar fi fost o cauză determinată a răscoalelor.

Dl Rakovski n'a fost consilierul nostru județean, ci al conservatorilor.

Alte sunt părerile mele asupra cauzelor turburării. *Eu cred că lipsa de lumină, de dreptate și de milă la sate, au fost trei cauze hotărâtoare ale evenimentelor din Martie 1907.*

Lumină nu se poate zice că avem la sate; — suntem printre cele dintâi țări cari dau o procentualitate rușinoasă de analfabeți. Dreptate — în senzul egalității în fața legilor — însă nu se poate zice că e la sate. Credeți, de pildă că înlăturarea sistematică a țăranimii dela dreptul de a lua în arendă pământuri, n'a putut în decursul atâtor ani să le creeze o mentalitate nenorocită, bolnăvicioasă. Ce să mai zic de impozitele excesive ce s'au pus pe pământurile țărănești. Vă lăudați cu excedentele? Da, — dar ele au fost scoase de pe spinarea săteanului. Să trec acum la o chestie personală. Un an de zile conservatorii au

cerut să fiu trimis la mânăstire, pentru »instigația revoluționară« ce aș fi făcut. N'ași fi răspuns unei asemenea enormități, dacă n'ar fi fost adusă în Senat.

Mi s'a făcut onoarea de a fi tratat de socialist, deși n'am cunoscut vre odată principiile socialiste.

Dl I. Grădișteanu: Sunteți socialist din instinct. Dl Dim. Sturdza: După cum sunt oamenii ușurei din instinct ca d-voastră. (Iaritate).

Dl Haret, continuând: Dl Dissescu m'a încriminat mai ales pentru broșura în care a fost publicat un articol al meu din »Voința Națională« asupra trusturilor arendașești, în cari susțineam — și susțin și azi — că acestor trusturi se datoresc revoltele din Moldova.

Dl C. C. Arion. — Aș vrea să văd ce măsuri ați luat împotriva trusturilor acestora.

Dl prim-ministru. — *O să vedem noi dacă o să votați cu amândouă mâinile legea ce o vom aduce contra trusturilor.*

Dl Haret, continuând: N'aveam eu dreptul să mă ridic contra spoliatiunii Fișereștilor? De ce mi-se face un cap de acuzare din aceasta?

Dar dl Dissescu, cu o vâdliă rea credință, a dat o altă interpretare protestării mele contra acestor spoliatiuni.

Cine din dv. n'ar semna rândurile prin cari ziceam, că, dacă e să se verse sânge în țara aceasta, să se verse spre binele țăranimii, nu spre binele Fișereștilor? (Aplauze prelungite).

Să vin acum la broșura cealaltă. În tot ce am scris acolo, domină tendința de a se rezolva chestia țărănească într'un perfect acord între țărani și proprietari.

Ce găsiți dv. anarhic în această tendință?

De ani de zile mă temeam că starea de lucruri dela țară, va produce turburările de astă-primăvară. Mă temeam, zic, pentru că avusem ocaziunea să constat personal mizeria dela sate.

Dacă însă mă aflu pe această bancă, e ca să lucrez pentru una din cele mai mari chemări. Volu sta aci până când voi pierde nădejdea de a putea duce la bun sfârșit chemarea aceasta. (Aplauze).

Consfătuirea de la dl T. Ionescu. Joi la orele 2 s'a ținut o consfătuire acasă la dl Take Ionescu. Au participat număroase persoane, reprezentând fiecare culoare din capitală. Au vorbit dnii B. Păltineanu, I. Brătescu, I. Th. Florescu, N. Cosăcescu, M. Dragomirescu și Radulescu-Motru. Toți au adus elogii talentului noului șef, iar unii au osândit politica ce face dl Carp. Dl

scrie cu un cinism revoltător pe românii din Sârbia. Românii frații noștri din Sârbia sunt descriși ca cel mai decăzut popor din lume. Terfelitilor acestui învățat sârbesc am răspuns în revista croată »Hrvatska Smotra« Zagreb 1907 Nr. 3, 4 și 5 sub titlu »Dvije rumunske knjige o Rumunima u Bosni«. Intențiunea acestui scriitor sârbesc e de tot evidentă. Lucrarea lui dr. Ojorgjević despre românii din Sârbia e superficială și tendențioasă.

Prietinul sârbilor Felix Kanitz zice însă (Das Königreich Serbien und das Serbenvolk, Belgrad 1904, I. p. 169): »Morală stă la femeile sârbe și la române (din Sârbia) pe același grad«. La p. 236. același op descriind satul frumos românesc Melnița (în Sârbia), trage o lecție lui Bonex, autorul cărții Siebenbürgen, ed. Leipzig pentru că nu e obiectiv, ci s'a lăsat să fie influențat de răuvoltorii poporul român, de sașii transilvăneni. Tot în op. cit. la p. 257 și 258 laudă portul și însușirile românilor din cercul Pojarevaț, mai cu seamă grațiozitatea femeilor române. Despre femeile sârbe din satul Tragare (la est de Rudnik) zice însă la p. 464, că între ele se află puține inocente.

Terminăm cu Petro T. Petrović, fostul președinte al comunității sârbești și vice-primarul orașului Sarajevo, născut în Corița (Albania) în anul 1834 și a murit în 12 (25) Decembrie 1906 în Sarajevo. Acestul bărbat genial îi datoresc creștinii din Sarajevo vleață. Înainte de intrarea oastei c. și r. în Sarajevo faimosul Hadji Loja porni dela strada Kovaci prin cearșie strigând mohamedanilor: »Ummeti vjero Muhamedova«. La moment slobozită turcii cefențele dela pravălii și porniră

după acest demagog periculos, care prin mărirea lui urlășă băgă spaimă în lume. Cavalcada aceasta se oprî înaintea locuinței lui Petru T. Petrović numit atunci Petraki, după ce a intrat Hadji Loja în casa acestui român. Genialul Petraki primî pe hamalul Hadji Loja ca pe un rege, cu vorbe alese, îl așeză pe un chilim din cele mai scumpe, și îl ospătă cu cafea și dulceață. După câteva minute îi îmbrăcă într'o blană admirabilă (despre care se zice, că ar fi purtat-o căpitanul Hussein din Gradațeaț tribunalul musulmanilor boșneaci în an. 1832).

În băncit și îmbrăcat în blană scumpă ieși Hadji Loja afară, anunțând masei fanatizate, că de acuma »raila« (creștinii) rămâne sub protecțiunea lui (Vezi T. Filipescu, coloniile române Bosnia, București 1906 p. 102 și 103).

Neamul românesc a dat bărbați marcantî nu numai grecilor și sârbilor, ci și ungușilor, rușilor și germanilor, cari bărbați ce e drept ne fac cinste înaintea lumii, dar de altă parte e de dorit că asemenea personalități să își manifesteze în viitor dragostea și pentru frații lor, din a căror rânduri desertează. Datorința ni-se impune așa dară să creștem caractere, ceace numai prin societăți și școale românești naționale e cu puțință. Sarajevo, 1 Ianuarie 1908.

In teatru.

Un cantor să duse la teatru să vadă și el ceva mândru; Când colo, adormise în scaun, dar un domn, care ședea lângă el, îi strigă în urechi: Ian' trezește-te cantore, că doară aici nu ești în biserică!...

Take Ionescu a fost proclamat șef al organizării capitalei.

Ziua de 24 Ianuarie. Ca și în anii trecuți, ziua de 24 Ianuarie, aniversarea unirii principatelor, s'a serbat în toate școlile românești din țară.

La liceul Matei Basarab, serbarea a avut loc dimineața.

D. I. Buricescu, profesor a ținut o cuvântare cu privire la unirea principatelor.

Apoi corul a cântat »Imnul Regal«, »Hora Unirii«, »Deșteaptă-te române« și cântece naționale.

La seminarul central, serbarea s'a început printr'un Te-Deum, oficiat în capela seminarului.

Apoi a vorbit părintele econom Popescu Moșoia și elevul Const. V. Dănuș, despre importantul act al unirii.

La școala superioară de comerț, elevul Dumitrescu Adrian, din anul IV, a ținut o frumoasă conferință. Corul a cântat mai multe cântece, apoi s'a reprezentat »La Turnu-Măgurele« de V. Alexandri.

La școala normală s'au cântat »Imnul regal«, »Hora unirii« etc., și s'a ținut o conferință despre unirea principatelor.

La gimnaziul Cantemir serbarea s'a deschis printr'un Te-Deum, oficiat de părintele profesor Georgescu.

Dl Bănescu, directorul gimnaziului a vorbit despre »Unire«. Corul a cântat Imnul regal.

Ligă culturală a serbat această zi printr'o prea frumoasă conferință ținută seara, în sala teatrului Lyric, de către dl Tzigara-Samurcaș.

Aniversarea acestei mari sărbători naționale, s'a mai serbat la toate corpurile de trupă, fiind față comandantii regimentelor.

La Ateneu a ținut conferință dl Gr. Tocilescu. Rar o mulțime mai compactă și mai entuziastă s'a văzut în sala Ateneului.

După ce a arătat însemnătatea zilei de 24 Ian. în istoria noastră națională, legătura ce există între acest eveniment și zilele dela 1848 și 1856, dl Tocilescu arată toată evoluția statului nostru până în ajunul glorioasei domnii a regelui Carol. Cuza-Vodă a pregătit această domnie, a făcut-o posibilă și i-a dat puterea ei covârșitoare. Numai lui Cuza Vodă i-s'a putut permite improprietățile țăranilor și secularizarea averilor mânăstirești; un domn străin făcând o ar fi fost bânuit de strănism și de vrășmaș al religiei ortodoxe.

Jaurès.

— Buletin exterior. —

»La puissance, — ce 'est moi«, aceste cuvinte s'ar fi potrivit oricând pe buzele marelui șef socialist. Acum, dejă ajuns la o putere, cum rar s'a mai văzut să aibă un politician socialist, împotriva lui Jaurès să îndreaptă cele mai furioase atacuri.

Dușmanii lui îndrăznesc să atace pe Jaurès, pe care suntem obișnuți să l socotim de un om uman, un șef socialist, care luptă într'adevăr pentru eliberarea masei robite. Când auzim numele lui avem totdeauna sentimentul plăcut pe care îl are omul când simpatizează cu cineva. Și Jaurès eră într'adevăr simpatic: tip clasic al politicianului conștiu de sine, democrat în înțelesul cel mai strict al cuvântului, el a fost cel mai aprig apărător al clasei fără drepturi, el a combătut totdeauna mai necruțător pe oamenii reacțiunii.

Luat pe umerii însuflețirii masei, care adora pe omul dreptății și umanității, el deveni în cursul anilor idolul socialistilor. Și devotamentul și însuflețirea venită din adâncul inimei lucrătorilor cerniți a fabricelor, aceste pumnuri sdravene și aceste inimi de aur au fost treaptă, pe care s'a ridicat, cu aripi par'că, Jaurès. Faima lui a crescut cu cât creștea și vestea despre devotamentul lui. Devenind deputat el a urmat să propage principiile socialiste fără preget. Și cum eră sprîjnit dejă de poporul, care în mii și milioane îi

stătea la spate rugându-l par'că: nu ne părăsi! Jaurès n'a cedat nici-când ispitei de a lua în mâni puterea, pe care ar fi putut-o avea. A rămas apă-rător aprig al poporului.

Nu a fost guvern în Franța, care să nu fi avut un fel de teamă, fătise sau mai puțin fătise, pentru marele socialist. Ajunsesse un fel de mic Caesar; sutele de mii, însufleții pentru el, îi stăteau totdeauna, pline de devotament, într'ajutor. În vestitul lui ziar »Humanité« el combătea strașnic ori ce umbră a unor mișcări, cari ar fi fost pornite împotriva poporului.

Grație persoanei fără îndoială nu de toate zilele alui Jaurès, grație muncii lui necurmate, a hărniciei, a zelului organizator, care a făcut așa zicând minuni, țaria socialismului în Franța a crescut, de când stă Jaurès în fruntea lui, foarte mult. Au ajuns vestiți socialistii lui Jaurès, cum a ajuns vestit maestrul lor. Puternici deja și organizați, cu Jaurès, idolul lor în frunte, el au dat cel mai puternic, mai glorios exemplu al țării socialiste. Li s'a dus în scurt timp vestea în toată lumea; socialistii din Franța sunt modelul tuturor celorlalți din lume, iar Jaurès — unul dintre cei mai vestiți și apreciați șefi socialiști din întreagă Europa.

În Franța puterea lui a crescut în măsură într'adevăr nu de toate zilele. Lumea s'a obișnuit să privească în el un fel de al doilea președinte al republicii, eră el doar așa puternic, încât nu odată soarta unui guvern eră așa zicând în mâinile lui. A fost la apogeul puterii; e și acum încă.

De un timp încoace însă îl persecută soarta. E cunoscută întâmplarea cu fiică sa, care a voit să — între în mănăstire. Fiică șefului socialist, în mănăstire! Ruptura cu fiică sa sigur l-a durut mult, căci o iubea mult. — Acum însă vin atacuri, cu droala contra lui: că a furat bani, că a înșelat, că a nenorocit o mulțime de lucrători etc. Dușmanii lui nu l mai slăbeau; încontinuu ziarele adversare viu cu atacuri noi.

Jaurès, în obișnuitul lui stoicism, încă nu s'a apărut. Par'că însă i am dorit ca să poată nimici dintr'odată acuzele dușmanilor lui. Căci ar fi altcum, prea mare desiluzia de un om, care părea întruparea dreptății celor prigoniți.

Dela „Reuniunea rom. de înmormântare din Sibiu“.

Cu ocaziunea adunării generale a Reuniunii de înmormântare din Sibiu, ținută Duminecă înainte de amiază, a fost citit următorul raport general despre activitatea reuniunii, dezvoltată în anul trecut:

Onorabilă adunare generală!

Bogat în roade, anul 1907 ne dă fericitul prilej de a vă aduce prin prezentul

raport general

date proprii de a ne înălța sufletește și de a ne compenza cu mulțumirea sufletească de a fi să vărșit binele fiindcă este bine, pe toți muncitorii grupați sub steagul așezământului nostru umanitar, numit »Reuniunea română de înmormântare din Sibiu«, pentru munca închinată propășirii și înfloririi lui.

Acestui an i-a revenit vrednicia de a înscrie în analele Reuniunii noastre pe primul mecenat al »Azilului«, contemplat de noi pentru adăpostirea săracilor, a neputincioșilor și a orfanilor noștri. Acest prim mecenat este venerabilul căpitan, c. și r. pensionat, dl Ioan Toma, care condus de nobile sentimente de jertfire, condus de simțul de dragoste față de deaproapele, a dăruit din propriul indemn creștinesc pentru »Azilul« nostru considerabila sumă de 1900 cor. Acestul prim mecenat al nostru, al cărui nobil exemplu dele

cerul să nu rămână fără imitatori, ridicăm cu toții altare de recunoștință și de mulțămită în inimile noastre, iar cei cari vor beneficia de jertfa lui, datorință vor avea să pomenească cu pietatea fiului față de părintele său binefăcător, numele lui din neam în neam!

Conform actului fundațional, această donațiune constituie o fundațiune de sine stătătoare, care poartă pe vecl numirea »Fundațiunea căpitanului Ioan Toma«. Ea este proprietatea exclusivă a fondului »Azilului«, întemeiat de reuniunea noastră și se administrează după normativele, ce se observă la adm. a verei reum. Scopul fundațiunii este, ca ea să se fructifice până va ajunge la 5000 cor., iar după aceea 20 proc. din interesele ei să capitalizează, iar 80 proc. se dau drept ajutor la susținerea în »Azil« a neputincioșilor sau a orfanilor săraci de religie gr. or. română, rămași după membri noștri răposați. La conferirea ajutoarelor vor avea preferință rudenile fondatorului. La caz de desființare a Reuniunii respective a »Azilului«, fundațiunea trece în administrarea consistorului arhidieceșan gr. or. român din Sibiu.

Iată prin ce anume dispozițiuni a ținut generosul căpitan Toma să și asigure veșnica pomemire.

Mulțămită generozității acestui prim mecenat al nostru fondul »Azilului« la finea anului 1907 dispune de frumușica sumă de cor. 4.466.79, cu un crescământ de cor. 2.284,85 de anul 1906.

Drept al 2-lea eveniment îmbucurător e faptul, că averea proprie a reuniunii la finea anului 1907 a ajuns la însemnata sumă de coroane 10.393.49, cu un sporiu de cor. 2.042.35 față de anul trecut. Sporul total al anului 1907 în averea reuniunii împreună cu cea a »Azilului« e de cor. 4.327.20.

Acestea premise, ne luăm voie a vă relata, că în anul 1907 reuniunea a solvit ajutoarele statutare după următorii 15 membri răposați. (Aici urmează numele membrilor răposați.)

Ajutoarele statutare după aceste 15 cazuri de moarte dau suma de cor. 2250.60, din cari cor. 2.046 — solvite la mâna moștenitorilor legali ai membrilor răposați, iar cor. 204.60 sunt 10% statutare detrase în favorul fondului »Azilului«. Suma totală a ajutoarelor solvite moștenitorilor legali ai membrilor răposați dela întemeierea Reuniunii, în 7 ani și jumătate, dau suma considerabilă de cor. 13.172.88, la care adausă suma revenită fondului »Azilului« din 10% statutare detrase cu cor. 1.440.92, Reuniunea a solvit suma de cor. 14.613,80.

Cu cei 15 membri răposați în 1907, numărul total al cazurilor de moarte întâmplate în știrile noastre dela întemeierea Reuniunii e 116.

Grupați acești 116 membri după ocupațiune aflăm, că nu mai puțin de 76 au aparținut clasei muncitorilor, zileri și economi, 18 clasei meseriașilor, 1 clasei comercianților și 21 clasei așa zise a inteligenței.

Sub titlul taxe à 60 bani dela membri în 1907 am încassat suma de cor. 4.079.46, iar totalul încassărilor sub acest titlu dela întemeierea reuniunii dau suma de cor. 24.484.16. Dela 32 membri noi, înscriși în 1907, am încassat cor. 64 taxă de înscriere, iar dela întemeiere sub acest titlu am încassat cor. 1328. Totalul membrilor înscriși până la finea anului 1907 e 664.

Percepțiunile reuniunii în 1907 sunt: coroane 579,788.

Față de acestea stau următoarele eroğațiuni: cor. 5.977.88.

Fondul »Azilului« în 1907 a avut următoarele venituri: c. 2887.70. Din cari sume s'au depus la »Albina« cor. 291.51, la »Arieșana« cor. 580.25 și s'a cumpărat un scris fonciar »Albina« (fond. Toma) cor. 2015.94. Suma cor. 2887.70.

Observăm aci, că sumele dăruite de directorul nostru acestui fond dau suma de cor 454, iar

cea dăruită de secretarul reuniunii cor. 338, sau în total suma de cor. 792.

Din averea proprie a reuniunii, cor. 10.393.49, cor. 77.55 sunt în bani gata; cor. 10.000 sunt investiți în scrisuri fonciare la »Albina« cu 4 și jum. resp. 5 procente; cor. 200 într'un los ung. Hyptkbnk cu premiu și cu 4 procente; cor. 115.94 sunt anticipați fund. Toma, iar din averea fondului »Azilului«, cor. 301.51 sunt elocși la »Albina«, cor. 2281.22 la »Arieșana«, iar cor. 2000 (fundațiunea Toma) într'un scris fonciar »Albina« cu 5 procente.

Cu considerare la faptul, că încă tot nu avem înscriși membri în număr suficient secția a 2-a independentă încă nu s'a activat.

Anchetă Reuniunii, constatătoare din membrii Iuliu Bardosy, Nic. Domnariu și Petru Stoica a dezvoltat mult zel în cauza aflării și acuirării în-travilanului, pe care ar fi să se întemeieze »Azilul« nostru, dar cu considerare la prețul urcat al imobililor, locul încă nu l-am putut acuire.

Ținem să accentuăm la acest loc, că direcțiunea cu scop de a înălța serviciul divin dela înmormântarea membrilor noștri răposați, a luat hotărâre să recomănde celor interesați, ca la înmormântări să se angajeze pe lângă un onorar convenabil corul bisericesc funebrel al Reuniunii sodalilor noștri de sub conducerea învățătorului Candid Popa.

Cum nemiloasa moarte a răpit din mijlocul nostru, încă în lunile prime ale anului 1907, pe colegul nostru Iosif Enescu, fost paroh și membru în direcțiune, și cum colegul nostru dl Ieronim Preda în cursul anului 1907 a părăsit Sibiu, onorabila adunare generală va binevoi a întregi aceste vacanțe.

Acestea premerse, onorabila adunare generală să binevoiască:

1. A lua raportul general la cunoștință.
2. A aproba rațiociniul anului 1907 și a vota direcțiunii absolutoriul.
3. A exprima condolență pentru membrul direcțiunii, presbiterul Iosif Enescu și pentru ceilalți membrii repositi.
4. A pune la cale alegerea alor 2 membri în direcțiune.
5. A lua măsuri pentru autentificarea protocolului.

Din ședința direcțiunii Reuniunii române de înmormântare din Sibiu, ținută la 25 Ianuarie 1908. *Pantaleon Lucașu*, președint. *V. Tordășianu* secretar.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 10 Februarie n. 1908.

— Mare serbare națională Cluj! În primele zile a lunei Martie vor avea loc la Cluj obișnuitele petreceri ale tinerilor de acolo, ce o să ia însă în anul acesta dimensiuni cu mult mai mari ca în alții ani! Va fi o convenire a românilor din toate colțurile, serbări ce vor dura două zile, cu teatru, bal, conveniri sociale etc. etc. Se vor întâlni aici nu numai românii din Ardeal și Țara Ungurească, ci au promis deja participarea lor mai multe familii din România și Bucovina!

Cei adunați acolo o să petreacă câteva clipe de desfătare sufletească, și în lupta frumoasă pentru idela sfântă, idela dreaptă, ideia mântuitoare: Unirea în acelaș gând, în acelaș grahu frumos, în care două mii de ani de-a rândul și-a cântat doina neamul acesta, serbările dela Cluj vor fi poate cele mai frumoase, cele mai înălțătoare zile. Sub flamura fălăitoare a culturai și a artei nu cu arme ci cu inimi calde se va făuri acolo limpede și curat un epizod însemnat în lupta pentru unitatea noastră culturală.

Românii de-acolo, lăsând certele la o parte, s'au pus umăr la urmă, făcând și din noaptea ziuă, ca reușita marelui idel să fie asigurată!

Farmacia la „Regina Elisabeta“ laborator medical și cosmetic Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental nu gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscute sub vineiș „Elisabeta“.

Cremă de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței fragezimea tinereții, împiedecă formarea creștelor, face să dispară imediat pistruile, petele de ficat și tot felul de neurăfenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de crin „Elisabeta“, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumșeții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fl.

Spirit de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împiedecă formarea mătreței, întărește rădăcinile bolnave ale părului. Prețul 1 cor. 60 fl.

„Buzodol“ contra așudării picloarelor și a mânilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul deposit la fabricantul. Comandele din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se socotește împachetarea și porto.

Lemie József, farmacia.

Cei adunați acolo vor uita pe câteva clipe durerile vieții de toate zilele, și la auzul mândrei doine românești și-a sburdănicei hore vor întrezări în ceața viitorului zoria unel vieți mai bune, unel vieți mai senine!

— **La temniță.** Ni-se scrie: In 9 Februarie st. n. întră în temnița ordinară din Bocșa-montană, tinărul econom Nicolae Petrica din Moniom, osândit fiind la 3 zile închisoare, pentru că, în primăvara anului trecut — asentat fiind — a purtat pantifică treicoloră pe pălărie. Sentința i-a dictat-o protopretura din Bogșa-mont.

— **A. D. Xenopol.** Marele ziar parizian »Le Gaulois, scrie despre dl A. D. Xenopol următoarele:

»Măne Sâmbătă, la orele cinci, în amfiteatrul Michelet, la Sorcona, se va ține a șasea din cele douăsprezece prelegeri pe cari Facultatea din Paris a cerut să le ție marele istoric A. D. Xenopol, profesor la universitatea din Iași și membru corespondent al Institutului Franței.

»D. A. D. Xenopol, foarte cunoscut și apreciat în lumea savantă este o autoritate în știința istoriei. La fizic seamă mult cu dl Gaston Boissier; el are 60 de ani. Născut la Iași, și-a făcut studiile la Berlin. A publicat numeroase lucrări cari sunt foarte considerabile: Istoria Română, 6 volume (1893); Românii în evul mediu (1889), Românii din Dacia Traiană, 2 volume (1896) cu o prefață de Alfred Rambaud, lucrare premiata de academia franceză, etc.

»Majoritatea lucrărilor sale sunt scrise în franceză. El vorbește limba noastră cu ușurință și foarte just. Cuvântarea lui curge ușor, e caldă, persuasivă, cu un ușor accent străin care adaugă un nou farmec la interesantele-i prelegeri.

»El este exemplu viu al credinței care înfruntă tot și care caracterizează rassa română la originile ei. Cu toate că și-a făcut toate studiile în Germania, spiritul său e cu totul latin și francez. Guizot și Volney, pe care-i citea vrăsta de 15 ani i au deșteptat vocația.

»Vocația aceasta consistă de a vedea în istorie o știință, căci el arată că dacă istoria este o artă, arta nu-i decât o calitate în plus a ei, căci de fapt ea este științifică prin natura cercetărilor sale. În adevăr literatura și arta urmăresc frumosul. Istoria urmărește în primul rând adevărul.

»Ceea ce uimește în acest spirit mare, este abundența nelinchipuită de idei, de priviri generale, de descoperiri și apropieri. Ascultați una din prelegerile sale: într'o singură oră el dă în vileag un număr important de idei, și toate sunt după spiritul de claritate al francezilor, admirabil clasate, subordonate, scoase în lumină, arătate sub toate fețele, controlate și demonstrate. E un exemplu atrăgător de dialectică plăcută și sprijinită pe argumentele solide. El poate să atace toate problemele mari: de rase, evoluțiuni, legi științifice, causalități. El a cercat puternica și fermecătoarea teorie a serilor istorice.

»Acesta e omul de rară valoare care se află acum la Paris și a cărui prezență ziarul »Gaulois« se simte dator s'o semnaleze cetitorilor săi. E un amic al Franței și despre actuala stare a țării noastre va vorbi el măne: e foarte interesant să știm ce privire aruncă un străin, asupra noastră.

— **Ziarele aradane** aduc cuvenitele laude dlui Costa, precum dau în întregime și vorbirea ce d-sa a rostit la serbarea kossuthistă de Sâmbătă.

Cuvântarea în sine exprimă regretul, că încercările de împăcure dela 1848 n'au succes, ci a urmat războiul civil. Dânsul stăruie însă și mai departe pentru opera de împăcare între români și maghiari.

Intr'alt loc și în alte împrejurări, vorbirea aceasta nu făcea decât impresia pe care ne-a dat-o acțiunea întreprinsă de dl dr. Babeș. Dar pentru aceea păcatul dlui Costa rămâne că s'a făcut membru al societății »Asztalos társaság« și că

reprezintă ideea acelei societăți la poalele monumentului »celor 13«.

— **Românce brave.** Din Șiria ni-se scrie: — Azi am ținut, noi »Reuniunea femeilor române din Șiria și jur«, prima adunare. Am fost de față multe, din Gașă, Măderat, Covăsint. Suntem peste 70 membre și ne-am constituit deja: președ. dna Pășcuțiu, vice-preș. dna Hotăran, secretară dna Maria Monța, cassieră dna Secula (tinera).

De model am luat statutele dela Sibiu, cetindu-se s'au primit, rămâne acum să le trimitem la minister spre întărire.

Școlul nostru e ajutorarea copiilor săraci, îndreptarea portului național și cu timpul, când vom avea fond mai mare, școala de țesut românească.

— **Nou avocat român.** Anunțăm cu plăcere că dl dr. Nerva Oncu, unul dintre tinerii noștri de care legăm mari speranțe, a depus în ziua de 7 c. în M. Oșorheiu cenșura de avocat. Dsa se va stabili în Baia de Criș. Il dorim mult succes.

— **Prietenii lui Kossuth — în temniță.** Sub acest titlu »Népszava« scriind despre hoșile lui Kardos, între altele zice: »In vreme ce Kardos mergea pe ambitul temniței, când numai sgomotul pașior se auzia a exclamat:

— Pentru Dumnezeu ce vreau cu mine? Eu sunt idiot și Kossuth Franți m'e prietin. Vă va arată dvoastră ministru, dacă e permis să arestați pe un nevinovat și idiot.

»Omul ăsta nevinovat și idiot e Kardos Árpád. Știm că nu e nevinovat și nu credem că e idiot, pentru că doar Kossuth Franți nu leagă amicitie cu idioși, și ca și ministru de comerț nu credem să-i permită unui idiot ca să-și deschidă casă de amanet. E dureros că Kossuth Ferenc trăiește în cea mai intimă preținie cu un mișel, trebuie să credem pentru că Kardos Árpád e mișel și prietin lui Kossuth Franți...

»De temniță totdeauna s'a temut omul acesta, așa tată său, frații lui, bătrânul Lipót și fii săi Géza și Zolián. Acum toți au ajuns în temniță și oftează:

— Kossuth Franți ne-a părăsit, însă...

»Inșă... credem, că dacă ar fi comis chiar și omor Kossuth Franți îi scoate din belea, ca încă odată, nu de mult.

»Kardos-ii au operat cu bani. Cu bani au lucrat și la poliție.

»Mulți oficanți dela poliție încă aveau împrumuturi de bani dela banca Kardos ilor. Dintre aceștia mulți nu-și achitau datorile regulat pentru că frații Kardos nu le au făcut proces, în speranță că domnii acela în caz de nevoie, îl vor scăpa de sub arestare. Kardos îi încontinuu spuneau că el au multe legături în afară, și încă înainte de asta cu două săptămâni au arătat o hârtie iscălită de Kossuth, prin care li-se da permisiune să înființeze casa de amanet.

Numitul ziar mai scrie că în toată afacerea e vorba de un mare scandal politic, în care sunt amestecate și persoane cu poziție înaltă.

— **Petrecerea tinerimei din Arad** aranjată Sâmbătă seara în restaurantul dlui Pașca, a succes bine. Dansul a durat în cea mai mare veselie până în zorile d'albe.

In pauză simpatice d-șoară Emilia Toma, a declamat, la dorința publicului, poezia »La arme« de George Coșbuc. D-șoara Toma a dat și de data asta dovadă de talentul d sale declamatoric predând cu mult succes și vervă poezia. D sa a fost răsplătită cu aplauze frenetice.

Animația a fost la culme. La petrecere am remarcat și mai mulți sergenți-majori și alți subofițeri români ai regimentului de infanterie 33 din Arad.

— **Cum pedepsește D-zeu.** Ni-se scrie: Am avut ocaziune a cunoaște un român inteligent și altcum cu pregătiri științifice. Dar aceste, au de-

venit fără folos, căci după [zicala românului: »A fost brânză în burduf de căne«. In cursul vieții a rătăcit greu față de neamul lui. Sfârșitul i-a fost, că s'a spânzurat! »Dumnezeu nu bate cu băta, ci îi la mîntea!«

Să sperăm consecvența firească!... In aceasta nădejde! să trecem la ordinea zilei! Amin! *Gri-gorie Mladni.*

— **Școala de surdo-muți.** In clasa întâie a școlii de surdo-muți din Arad se primesc pe anul școlar 1908/9 15 elevi, cari sunt în vârsta de 7—10 ani. Pe baza ordinațiunii ministrului de culte și instrucțiune publică nr. 11158/1904 în aceasta școală se primesc băieți din comitatele Arad, Bichiș, Bihor și Cianad. Petițiunile de primire să se înaintaze mai târziu până la 1 Martie n. a. c. Formulare de rugări trimite direcțiunea institutului ori căruia, la cerere, asemenea servește și cu alte informațiuni. Petițiunile să se adreseze la direcțiune în Arad.

— **Victimele falimentului** Din cauza falimentului băncii New Amsterdam, celebrul cântăreț Caruso, a pierdut patru zeci de mii de dolari. Se poate mângăia însă cu aceea, că mai are și alți colegi de suferință. Tot așa a pierdut rivalul lui Bonci cinci-zeci de mii iar Lina Cavalleri patru-zeci de mii de coroane. Miss Ethel Jackson, cea mai populară divă de operette din America și-a pierdut tot în acea bancă toată averea câștigată cu operetta »Văduva veselă«.

— **Existențe scumpe.** Președintele Statelor Unite și-a asigurat de curând viața pe 85 mii de dolari, sau 425 mii de coroane. Societatea de asigurare însă sub impresia asasinării lui Dom Carlos l-a înștiințat pe Roosevelt, că nu poate primi asigurarea cu premiile de până acum. Cere un premiu cel puțin îndoit ca cel de până acum sub motivul că mortalitatea capilor statelor e mare, în timpul recent.

— **Accidentul yachtului țarului.** Se vestește din Petersburg: Aialtări s'a ținut a doua pertractare a procesului Standard, care s'a pornit în urma inespării yachtului imperial. Judecătoria a stabilit, că vaporul a ajuns la o inespăre necunoscută până acum, care nu e însemnată pe harta militară. Această inespăre nu se putea evita. Cu toate acestea pe admiralul Nilow l-a declarat de vinovat, fiindcă n'a examinat personal raportul despre navigabilitatea golfului Rilaks, și l-a condamnat la dorgatoriu, pe ceilalți acuzați l-a achitat.

— **Procesul Nasi.** Se telegrafiază din Roma cu data de Sâmbătă: In ordinea ascultării marturilor, azi a declarat avocatul lui Nasi, că mărturisirea de ieri a lui Lombardo a putut face o impresie, pe care ar fi de dorit s'o curme. Declară că Nasi a luat asupra lui toată responsabilitatea și încearcă să se reabiliteze numai însuși pe sine fără să acuze pe cineva. E ușor să te reabilitezi acuzând pe altul. Il provoacă pe Lombardo să spună tot ce știe despre Nasi, ca acesta să se poată apăra. Marchesano avocatul lui Lombardo, declară că nu voaște să se lupte din pânză. Dorește să-i ajute lui Nasi, dar nu-mai în așa măsură, ca să nu strice lui Lombardo

Se cetește scrisoarea fostului ministru Bacceli, în care declară, că nu s'a îndoit nici odată de cinstea lui Nasi. Deputatul Goris, pe care îl ascultă a doua-oră, declară, că Nasi petițiile pentru subvenție le-a îndrumat la oficiul secretarial, pe când alți ministri îndrumă asemenea petiții la inspectorul școlar. Intre cei ce trag ajutorul statului sunt puși și de aceia, cari n'au existat nici odată.

Nasi, zice el, l-a acuzat pe Lombardo înaintea comisiei de cinci. Nasi zice că toate acestea sunt povești. Numai raportul comisiei îl consideră de real. L-au ascultat apoi pe directorul Formari, care neagă, că n'ar exista celce primesc ajutorul de stat. Continuarea pertractării s'a amânat pe Marți.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Inainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până la două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacia. La târgulă să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietari: Loser János, Budapest.

— **Asasinate.** Ziarul parisian »Oll-Bias« publică următoarea listă a șefilor de state asasinați în ultima jumătate de secol:

1854: Carol III de Parma, asasinat de Antonio Cara; 1860: Principele Danilo de Muntenegru, asasinat de Kadiț un exilat; 1865: Lincoln, președintele Statelor-Unite, asasinat de actorul Booth; 1868: Principele Mihail al Serbiei, asasinat de un partizan al Carageorgievicilor; 1881: Garfield, președintele Statelor-Unite asasinat de Guiteau; 1894: Sady Carnot, președintele Republicii Franceze, asasinat de Caserio; 1896: Nazareddine, șahul Persiei, asasinat de Mollach Reza; 1897: Idiarte Borda, președintele Republicii Uruguai, asasinat de Aredondo; 1898: Elisabeta, împărăteasa Austriei, asasinată de Luccheni; 1899: Ulyse Heureux, președintele Republicii San-Domingo, asasinat de Caceres; 1900: Humbert I, regele Italiei, asasinat de Bresci; 1901: Mac-Kinley, președintele Statelor-Unite, asasinat de Czolgoz; 1903: Alexandru I, regele Serbiei și regina Draga, asasinați de către o conjurație militară; 1908: Don Carlos I, regele Portugaliei și Don Luiz-Filip moștenitorul tronului.

— Nu mai e păr cărunt — «Regulatorul de păr» al lui Fr. Radda dă părului cărunt de pe cap și barbă culoarea naturală: blondă, brunetă, brunetă închis sau neagră. Este un preparat foarte sigur și nestrictios, care nu vopsește nici pielea, nici albiturile.

Folosirea acestui neasemănat preparat e nu se poate mai simplă: cu pieptenul muiat în fluidul acesta nestrictios se va atinge zilnic ca și cu un oleu perii pe cap și aceasta se va continua până când părul va câștiga culoarea naturală. Acest «Regulator de păr» este a nu se confunda cu alta preparate pentru păr de felul acesta. E de 25 de ani în circulație. Nenumărate recunoștințe, dovedesc succesul splendid obținut. *Prețul:* 1 sticlă: 2 cor. O sticlă de probă: 1 cor. Se vinde la: Friedrich Radda, apotecar în Páncsova. Magazin la: Iozef v. Török, în Budapesta. Király-utca.

— Săpun de vioarea de Parma. Sub această nume de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioare? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare se nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

x Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la urmașul lui Mülle (Somlyai), Kolozsvár, Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelambre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cisalate 72 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

Dela judecătorii.

Procesul «Luptel». Privitor la acest proces «Lupta» scrie:

Președintele tribunalului a fost Sárkány, iar procurorul care a susținut acuza Balázs Elemér. Apărarea a luat-o domnul avocat Dr. Ioan Erdeli.

După constituirea curții cu jurați, președintele a luat interogatoriul redactorului nostru George Stoica. Dl Stoica recunoaște, că e autorul articolului, respinge însă acuza, că ar fi agitat în contra națiunii maghiare.

În cursul investigației președintele s'a arătat foarte părtinitor. A pus întrebările astfel, încât numai cuvântul vinovat nu l-a spus.

Contra acestei proceduri apărătorul a protestat și a anunțat recurs de nulitate.

Tribunalul redactează apoi întrebarea ce e a se adresa juraților. Întrebarea redactată de apărător e respinsă.

Urmează vorbirea de acuză cu fraze patriotice. Vorbirea de apărare a dlui Erdeli a răsturnat cu dovezi foarte evidente toate acuzele. Arată că dl Stoica ca fiu al acestei patrii și membru al națiunii maghiare n'a putut agita în contra sa însuși. Că prin articolul acesta n'a avut intențiunea să agite naționalitatea română contra celei maghiare ci l'a scris sub influința indignării juste, ce ca fiu de grănițer l-a cuprins văzând cum guvernul maghiar întrebuițând ca unealtă pe dep. Burdea, a răpit grănițerilor banii adunați cu multă trudă și destinați pentru ridicarea culturii națiunii române — și i-a destinat pentru gimnaziul unguresc.

Amintește și de revolta sufletească a acuzatului

văzând felul cum sunt tratați reprezentanții legali ai românilor în parlament.

Articolul cuprinde fapte istorice, iar codul penal califică de agitație faptul, când cineva prin lucruri neadevărate și insinuări reutăcioase seduce o clasă de oameni și le surescită sentimente de ură față de o altă clasă sau naționalitate. Ia pe rând aserțiunile procurorului și le doboară. Se referă la unele hotărâri principiare de ale Curiei aduse în cazuri analoge și roagă jurații ca să aibă în vedere numai dreptatea și să achite pe acuzat.

Dl Stoica spune încă o scurtă vorbire de apărare în limba românească. Jurații îl roagă, să vorbească urgent, dl Stoica însă continuă românește.

După duplică și replică, președintele dă instrucțiunile de lipsă juraților cum au să procedă la aducerea sentinței.

La întrebarea, dacă e vinovat sau nu dl Stoica pentru agitație contra naționalității maghiare, curtea cu jurați după o constătuire de o jumătate de oră, aduce verdict afirmativ.

Procurorul cere maximul pedepsei, iar dl apărător a invocat multe motive atenuante.

Tribunalul se retrage și după o scurtă delibereare aduce sentința: după ce dl Stoica a fost declarat din partea curții cu jurați vinovat de agitație, tribunalul îl condamnă la 1 an și 6 luni temniță de stat și 1500 cor. amendă, care se va lua din cauția »Luptei«. Acuzatul și apărătorul anunță apel.

Procurorul cere ca dl Stoica să fie pus în arest preventiv, apărătorul și dl Stoica protestează.

Tribunalul după o scurtă constătuire anunță punerea în arest preventiv a dlui Stoica.

Sub acuză — «Revista Bistriței» scrie: — a pus tabla din Cluj pe dl G. Matheiu pentru articolul «Calea cea mai bună», pentru care procuratura ne-a dat în judecată, că ar fi politic. Senatul de acuză a respins pâră procurorului, dar tabla din Cluj primește acuza pe motiv că «articolul din acuză tractează acele mijloace, prin care conștiința națională a cetățenilor de limba română se deșteaptă, a cărei deșteptare de conștiință națională a făcut mari și puternici pe Francezi și Nemți. Acest conținut se învârtă pe lângă obiect politic». — «Tatăl nostru» încă deșteaptă anumite sentimente! Dacă l-am publicat am face politică.

Ultime informațiuni.

— Prin telefon. —

Altă osândă!

Cluj, 10 Februarie. Azi s'a pertactat aici procesul intentat contra redactorului Iuliu Ioanovici dela »Libertatea« din Orăștie.

Acuza a susținut-o procurorul Fritz, apărător a fost dr. C. Maniu, acuzatul s'a apărat și el, românește.

Jurații l-au declarat vinovat și astfel tribunalul l-a osândit la 1 an și jumătate temniță ordinară și 1000 coroane amendă.

S'a făcut recurs de nulitate.

Poșta Administrației.

Dumitru Dopp, S. Agârbiciu. Am primit 8 cor. ca abonament până la 1 Martie 1908.

Emilian Novacovici, Răcășdia. Am primit 24 cor. ca abonament pe anul întreg 1907. Rugăm și pe 1908.

Dumitru Purice, Hurez. Am primit 18 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1908.

Economie.

Adunarea generală a X-a a institutului de credit Mureșanul s'a ținut Duminecă 9 l. c. după amiază.

Raportul general arată o frumoasă gestiune și dovedește o activitate intensivă, datorite indeosebi conducerii conștiente și conștincioase a aceluși institut, cu toate că am avut parte de fluctuația financiară cunoscută.

Adunarea s'a pronunțat cu satisfacțiune despre rezultatul sporirii fondului prin noua emisiune, prin care capitalul social ridicat la 150 de mii cor. s'a asigurat.

Ca o dovadă de importanța și considerația de care se bucură această bancă solidă, ajungă constatarea, că depunerile, o vie dovadă de încrederea publicului se sporesc.

Între actele săvârșite de această adunare, sub conducerea destoinică a dlui protopop Procopie Givulescu, s'a decis modificarea acelor articole din statute cari urmau să fie aduse în concordanță cu situația schimbată prin sporirea fondului capitalului social. S'a reconstituit apoi direcțiunea prin re alegerea foștilor membri în direcțiune: I. Tuducescu și Pr. Givulescu, re alegându-se totodată tot foștii membri în comisiunea de supraveghere.

După închiderea adunării generale, membrii prezenți la adunare sunt poștiți la casa ospitală a dlui protopop Gr. Givulescu unde ne întimpină mult stimata doamnă și unde până la vremea piecării celor nelocalnici cu motorul, în mijlocul unor modeste libațiuni, se rostesc calde cuvinte despre problemele de interes și folos pentru înaintarea poporului nostru, ducând mai ales dl Sava Raicu cuvântul, cu profundă înțelegere și caldă însuflețire. *Acționar.*

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 8 Febr. 1908

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 kg.)	23.80—23.82
Secară pe Apr.	20.26—20.28
Ovăș pe Apr.	15.92—15.94
Cucuruz pe Mai 1908	13.60—13.62

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Apr.	23.64—23.66
Secară pe Apr.	20.18—20.20
Ovăș pe Apr.	15.88—15.90
Cucuruz pe Malu 1908	13.60—13.62

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul :

Grâu	
pe Tisa — — — —	22 K. 90—24 K. 60 fi.
Din comitatul Albei — 23	20—24 » —
De Pesta — — — —	22 » 60—24 » 30 »
Bănățenesc — — — —	23 » 10—24 » — »
De Bacica — — — —	23 » 40—24 » 25 »
Săcară — — — —	20 » 10—20 » 20 »
Orzul de nutreț, cvălitatea I.	15 » 20—15 » 40 »
» de cvălitatea II — 15	» —15 » 20 »
Ovăș » » I — 16	» 30—16 » 50 »
» » » II — 15	» 90—16 » 20 »
Cucuruz vechiu	» — » — »
» nou	13 » 55—13 » 75 »

Pentru mamele însărcinate

nu există prietin mai bun ca Emulsiunea SCOTT. Dacă sunt chinuite de slăbiciuni și oboseli fizice atunci Emulsiunea SCOTT are un efect tot atât de miraculos pe cât e de îndestulitor. **Dă puteri noi și viață nouă.** Emulsiunea SCOTT par'că ar fi o beătură vrăjită. Dar și mai mare bucurie procură părinților când se naște copilul, căci se pot delecta în fața și formele lui sănătoase. Aceasta provine de acolo, că

Emulsiunea SCOTT

luată de mamă nutrește și copilul și-l întărește, cu un cuvânt asupra amănunturilor are efectul cel mai bun.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Se află în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor proprietar George Nichin.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.
Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere sau cumpărare să se provace că adresa firmei a scris-o în Tribuna.

Anunț.

La o distanță de 12 kilometri dela Lugoj se află de vinzare o moșie de 310 jughere katastrale din care jumătate adică 150 jughere sunt acoperite cu pădure, iar ceialaltă jumătate se târsește la primăvară.

Moșia se cuprinde în pf. în două parcele, cari sunt încunjurate de 6 comune la distanță de circa 400 metri, deci e situată bine și la drumul de țară care o desparte în două părți.

Condițiunile de cumpărare sunt foarte avantajoase așa că cei cari doresc a avea un bun frumusețel acomodat atât pentru agricultură cât și pentru creșterea vitelor apoi ușor și ieftin, pot deveni proprietarii bunului ba chiar și aceia, cari l'al cumpăra pentru de a specula mai departe cu el încă fac o cumpărare foarte rentabilă, deci reflectanții serioși pot să se adreseze ori la administrațiunea ziarului nostru ori la dl Dr. Constantin Manea, avocat Lugoj, de unde pot primi informațiuni mai detaliate.

Un student iurist anul 1 în etate de 20 de ani caută sprijinul vre-unei familii bune românești pe lângă orice fel de condițiuni.

Adresa la administrația »Tribuna«, Arad, sub titlul »Orfanul«.

Anunț.

O orfană, abia trecută de 16 ani, cu creștere bună, are avere la 16.000 cor. voește a se căsători cu un teolog, cu calificatie de parohie cl. I, putând tinărul a ocupa postul acesta în locul ei natal. Epistolele sunt a se scrie la Adm. „Tribuna“.

Primul salon de corsete în Sibiu

Premiat.

Premiat.

Recomandă tot felul de corsete fine și elegante după măsură.

Deposit bine asortat

În 40 de feluri de corsete (și tot felul de articole de felul acesta) fason particular totdeauna în rezervă. Cu stimă.

J. Oschanitzky.

Bretterpromenade Palais Habermann.

Fason bun.

Prețuri reale.

Slănină, kilogramul cu 68, unsoare 70, carne de porc 68, slănină pentru unsoare 68, unsoare 68, untură 72, șuncă afumată 90, dela pulpă 84, dela coastă 72, cârnați 80, caș de porc (șwartli) 64, jumeri 60 cruceri. M a ț e de porc uscate. S ă p u n de casă pe lângă prețuri moderate se pot căpăta la G a r a i K á r o l y, măcelar în Arad, str. Boczkó nr. 2. Vis-à-vis de piața de pește (Hal-tér).

Comercianții și hotelierii vor profita de avantajii de preț.

Numai e emigrare!

pentru că și la noi poate câștiga ca'n America, dacă se ocupă cu industria noastră de casă.

Dă lămuriri prima întreprindere din Ungaria de Sud de mașină de împletit în casă.

Kötögép vállalat, Szeged,
strada Iskola nr. 18.

Iosif Resch

fabricant de lumini de ceară.

Zombor (Bácska).

- Luminări de ceară de albine de St. Jerom, 1 klg. 5 cor. 60 fil.
- Luminări de calitate I. 80%, ceară de albine 1 klg. 4 cor. 40 fil.
- Calitatea II. 1 klg. 3 cor. 80 fil. Calitatea III. 3 cor. 20 fil.
- Luminări de ceară artificială 1 klg. 280.
- Luminări de ceară galbină 1 klg. I. calitate 4 cor. 40 fil.
- Vertelnițe de aprins bucata 30 fil.
- Grana incenzi aurit cu 20 fil.
- Vată de botez 10 deca cu 80 fileri.

Condiții de expediție:
Luminările de ceară dela 4 klg. în sus se trimit în pachete porto franco.

Ciorapi lucrați de robi pentru dame, bărbați și copii.

AVIZ!

Cu stimă aduc la cunoștința onoratului public român din loc și jur, că am asortat din nou magazinul meu de galantarie, mode de dame și domni cu stofele cele mai moderne care-mi sosesc zilnic pentru costumuri, zefire, mătăsuri, rufării, perdele de dantelă și de stofă, covoare linoleum, mare asortiment de pânză de in, garnituri colorate de damast schiffane, plapome ect. ect. Mare asortiment de brâuri, reverenzi preoțești, prapori bisericești, odejdi, patrafire, efectuate după modelele cele mai noi.

În magazinul meu se află de vânzare toate articolele ce se țin de brânșa mea cu prețurile cele mai moderate.

Cu toată stima:

George Jancovici,

Arad, Strada Forray 2.

Ciorapi lucrați de robi pentru dame, bărbați și copii.

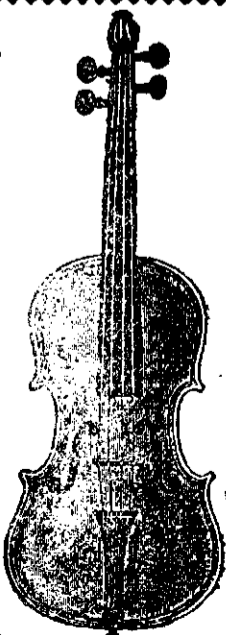
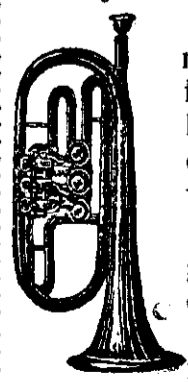
Carl Raab

Cel mai mare magazin cu aparat de muzică din comit. Bácsbodrog. Zombor, str. Zrinyi. Ujvidék, str. Duna 5 (îngă Promenadă).

Aparate fabricate proprii și anume: vioare, celo mari, mici, trimiți, flaute, clarinete, tobe mari și mici, baș-tambure de rangul întâi, harfă de forma ferei, — le recomand cu toată căldura.

Harmonice, gramofone, fonografe și alte asemenea aparate, atât cu corzi de piele cât și de oțel din țară cât și străinătate în cel mai mare asortiment.

Drege orice aparat muzical, specialiști are la dispoziție. Catalogul prețurilor trimite ori cui grațis și franco.

Făină de orez, perii de dinți, cosmetecuri de bărbierit cea mai fină calitate.

RIEDL ÖDÖN

fabricant de pepteni și prăvălie de garnituri de păr pentru dame — săpun, perii, parfum și mărunțișuri.

Arad, József főherceg-ut 9. (vis-a-aviz de biserica nouă evanghelică.)

Telefon 572.

Tot felul de lucruri în brânșa aceasta, lorgnete de scoică brună și deschisă, os de elefant, de os veritabil de bivol și a. repararea cu prețuri favorabile.

Binoclu de teatru și termometre, instrumente medicale în mare asortiment.

ghinzi de mână, spongi, ștergătoare de plătose și mase, ștergătoare de mână.

Pomadă de mustată, perii de mustată, pungi de mână și portmonene, bricege, briceuri foarte, isvorul cel mai ieftin de unde se pot procura.

Banca Națională a României

Bilanțul General

Activ.

Incheiat la 31 Decembrie 1907.

Pasiv.

Casa	Monedă metalică	Aur . . . 96222822-90			Capital		12000000
		Argint . . . 971673-81			Fond de rezervă		24574391-36
		Trate aur 39384680-61	136579177 32	196496377 32	» amortis. imobil, mobilier și mașini		3603940-00
	Bilete de bancă		59917200	2690155 40	Bilete de emise de bancă		330922960
	Efecte predate casei spre incasare			62144033 85	Bonuri de casă		3191488
	Portofoliul român și străin Centrala		42990335 37	11999924	Reescomptul semestrului viitor		291947-30
	» sucursale și agenții		19153698 48	15638508 06	Depozite de retras		105111124
	Efecte publice			3243121 58	Compturi corente		45221465-66
	» fond de rezervă statutar			203501 72	Profit și pierdere		
	» » amortis. imobil, mobilier și mașini						
	Cupoane						
	Imprumuturi pe efecte publice (Centrala . . . . .)		4000400	9152900			
	(Sucursale și Agen.		5152500				
	Imprumuturi pe efecte publice în Ct. Ct. Centrala,			17854188 46			
	Sucursale și Agenții			5928854 47			
	Imobile			640845 59			
	Mobilier și mașini de imprimerie			635184 69			
	Dobânzi datorate la imprumuturi pe efecte publice			105111124			
	Depozite libere						
	Diversi (Compt. curent		73824387 93				
	» pe valori		19354209 31	93178597 24			
				524917316 38			524917316 38

p. Guvernator, Th. Ștefănescu.

p. Director delegat la serv. Compt. N. Vișineanu.

Profit și Pierdere

Debit.

Incheiat la 31 Decembrie 1907.

Credit.

Salariile personalului de Administrație	530824 03			Soldul semestrului I		2077070 31
» de imprimerie	34175			Dobânzi și beneficii diverse	2821951 04	
Cheltuieli de adm., imposite Centrala . 374366-28				Trate și remise și diverse operațiuni cu străinătatea	2608148 04	
Către Stat, și dif. taxe și ind. Sucur. și Ag. 92180-23	466546 51			Venitul efectelor publice	289091 75	5719190 83
Cheltuieli de imprimerie	3172 11					
Fondul amortisării imobilelor	45000					
» mobilierului și mașin. de imprimerie	12000					
Luminat și încălzit	27317 11					
Drepturi de prezență	23350					
Material pentru fabricarea biletelor (usate)	81224 63					
Efecte în suferință: Sucursale și Agenții	27803 10	1251412 49				
Beneficiu net lei 6544848-65 aparținând:						
Fond de rezervă: Partea rezervei de 20% din benef.	1164969 73					
Minist. de finanțe: Partea statului din beneficiu	931975 78					
Tantiemele consil. de administr. și de censored	326191 52					
Casei de pensii și ajutor a funcționarilor băncii	46598 78					
Div. pe 1907 (I. Div. de lei 50— de act. lei 1200000	4074000	6543735 81				
(II. » » » 119-75 » » » 2874000						
Dividend integral lei 169-75 de acțiune		1112-84				
De reportat pentru anul viitor						
		7796261 14				7796261 14

p. Guvernator, Th. Ștefănescu.

p. Director delegat la serv. contabilității, N. Vișinescu.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI G. P. PANTELIĆ in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATĂ IN 1854.

FIRMA FONDATĂ IN 1854.

Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sirmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonice, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericeilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

